

HANDBOEK ONDERWIJSKwalITEIT
STUDENTBEGELEIDING

Versie 2019

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	3
1.1 VISIE OP STUDENTBEGELEIDING	Error! Bookmark not defined.
1.2 STUDENTBEGELEIDING IN DE VERSCHILLENDE FASEN VAN DE OPLEIDING	3
1.3 AANDACHTSPUNTEN	Error! Bookmark not defined.
2. DOELSTELLING, BETROKKENEN EN TAKEN.....	6
2.1 FACULTAIRE STUDENTBEGELEIDING	6
2.2 CENTRALE STUDENTBEGELEIDING	7
2.3 VERDERE STUDENTBEGELEIDING	8
3. KWALITEITSEISEN.....	8

1 INLEIDING

Op verzoek van het College van Bestuur heeft de dienst Centrale Studentbegeleiding (CSB) eind 2017 de opdracht gekregen voor de ontwikkeling van een vernieuwde visie op studentbegeleiding. Hiervoor is een werkgroep Visieontwikkeling Studentbegeleiding samengesteld met een brede vertegenwoordiging vanuit de VU. De werkgroep heeft in 2018 een visie op studentbegeleiding opgeleverd.

De visie op studentbegeleiding is tot stand gekomen vanuit de idealen en ambities van de VU, intern onderzoek over onze studenten (middels VU Analytics) en de huidige manier van werken binnen faculteiten. Dit is een bewuste keuze. De werkgroep is ervan overtuigd dat de adviezen en inzichten hierdoor goed aansluiten bij de huidige praktijk en een logisch volgende stap zijn in de verdere ontwikkeling van studentbegeleiding.

De taken en rollen van de studieadviseurs en studentendecanen alsmede de werkafspraken in verband met de doorverwijzing naar de studentenpsychologen zijn in oktober 2016 vastgelegd in de Ketenafspraken Studentbegeleiding (zie hoofdstuk 2). De betekenis van het tutoraat en de rolverdeling tussen tutoren en mentoren, naast de vastgestelde rolverdeling tussen studieadviseurs, studentendecanen en studentenpsychologen, is in een later stadium uitgewerkt door de werkgroep Visieontwikkeling Studentbegeleiding.

1.1 VISIE OP STUDENTBEGELEIDING

VU VISIE OP STUDENTBEGELEIDING

<p align="center">Studentbegeleiding aan de VU wil het studiesucces en welzijn van alle studenten bevorderen vanuit de specifieke situatie van de student en de kernwaarden van de VU.</p>			<p>Missie</p>	
<p>Kernwaarden Verantwoordelijk Open Persoonlijk</p>	<p>Studentbegeleiding is erop gericht om studenten te adviseren, begeleiden, stimuleren en inspireren, opdat zij hun kennis, competenties, inzichten en toepassing daarvan optimaal ontwikkelen – tijdens de studie, extracurriculair en na het behalen van een diploma – en een waardevolle bijdrage leveren aan de maatschappij. Hiermee draagt studentbegeleiding bij aan de academische, professionele en maatschappelijke ontplooiing van studenten.</p>	<p>Visie & Kernwaarden</p>	<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Versie 3, november 2018</p>	
<p>De Academie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studenten • Medestudenten • Docenten / tutoeren • Opleidingsdirecteuren 	<p>Studentbegeleiding krijgt vorm binnen de verschillende constellaties van studenten, medestudenten, docenten, onderwijsprogramma's, studentondersteuning en de onderwijsorganisatie</p>	<p>Ondersteunend personeel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studieadviseurs • Studentendecanen • Studentenpsychologen • Overige ondersteuners 		<p>Wie</p>
<p>Academie Ontplooiing van de student</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studenten die in staat zijn om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen succes • Professionele docenten / tutoeren die een wezenlijke en betrokken bijdrage leveren aan de ontwikkeling van kennis, competenties en inzichten van hun studenten. • Opleidingsdirecteuren die een studeerbaar en doceerbaar programma borgen en een veilige leeromgeving bieden. 	<p>Student-ondersteuning Randvoorwaarden voor het welzijn van de student</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studieadviseurs die richting en ondersteuning bieden binnen de context van het studieprogramma en de persoonlijke situatie van de student • Studentendecanen die ondersteunen binnen de context van de procedures van de VU & landelijke wet- en regelgeving • Studentenpsychologen die specifieke studentondersteuning bieden tbv de geestelijke gezondheid en het welzijn van de student 	<p>Onderwijsorganisatie Effectiviteit, betrouwbaarheid en veiligheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overige medewerkers van de VU die effectief ondersteunen, een veilige omgeving bieden, en zich in ontwikkeling van beleid en communicatie baseren op betrouwbare, feitelijke inzichten en wetenschappelijk onderzoek 		<p>Focus</p>

1.2 DE ESSENTIE VAN STUDENTBEGELEIDING

Studentbegeleiding is erop gericht om studenten te adviseren, begeleiden, stimuleren en inspireren, opdat zij hun kennis, competenties, inzichten en toepassing daarvan optimaal ontwikkelen – tijdens de studie, extra-curriculair en na het behalen van een diploma – en een waardevolle bijdrage leveren aan de maatschappij.

Ontplooiing, welzijn en succes van studenten krijgen vorm binnen de rijke diversiteit van de gemeenschap van de VU. Voor de VU is een afgeronde studie pas echt een succes als deze ook van betekenis wordt buiten de VU: als studenten opgeleid worden tot academische professionals, die hebben geleerd vanuit meerdere perspectieven te kijken naar hun vakgebied, zichzelf hiertoe weten te verhouden en met hun kennis en capaciteiten kunnen bijdragen aan een snel veranderende en heterogene maatschappij.

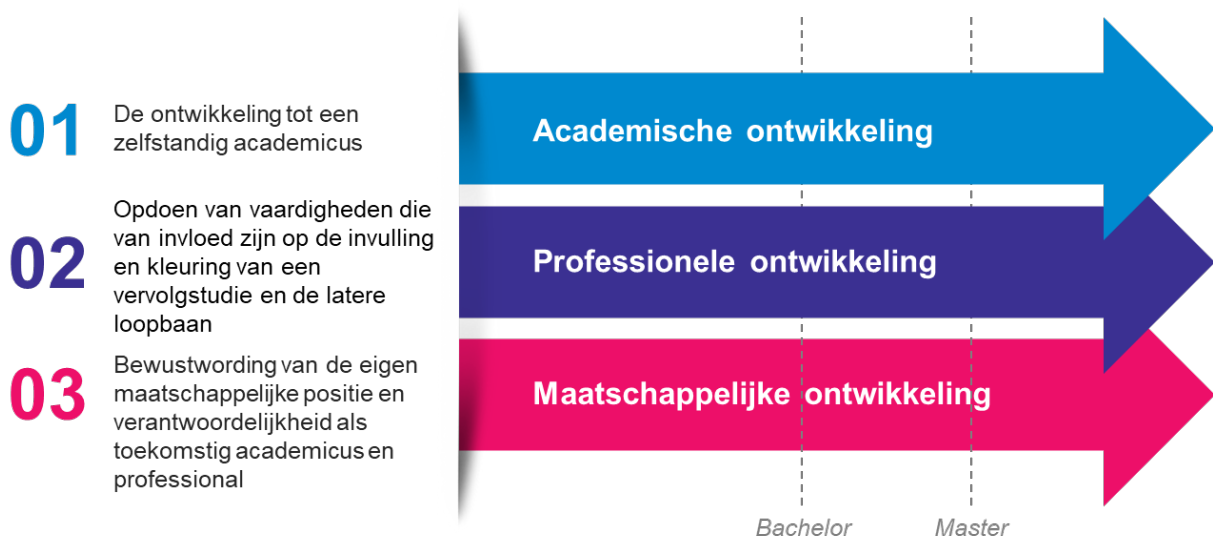
Studentbegeleiding draagt bij aan dezelfde doelen als het onderwijs van de VU: de academische, professionele, en maatschappelijke ontplooiing van studenten.

De ontwikkeling van studenten kent verschillende niveaus:

<i>Academische ontwikkeling</i> – De ontwikkeling tot een zelfstandig academicus	01
<i>Professionele ontwikkeling</i> – Opdoen van vaardigheden die van invloed zijn op de invulling en kleuring van een vervolgstudie en de latere loopbaan	02
<i>Maatschappelijke ontwikkeling</i> – Bewustwording van de eigen maatschappelijke positie en verantwoordelijkheid als toekomstig academicus en professional	03

Studentbegeleiding streeft bovendien na, dat de student zich bewust is van de relatie tussen een succesvol ontwikkeling en welbevinden. Uiteindelijk “verhoudt de student zich tot de wetenschap, tot zijn of haar positie in de maatschappij en tot zijn of haar rol van professional. De student kan op professionele manier omgaan met en open staan voor diversiteit in maatschappelijke en wetenschappelijke inzichten en perspectieven¹.

¹ KnowVU BAW in het Onderwijs - Juni 2017.

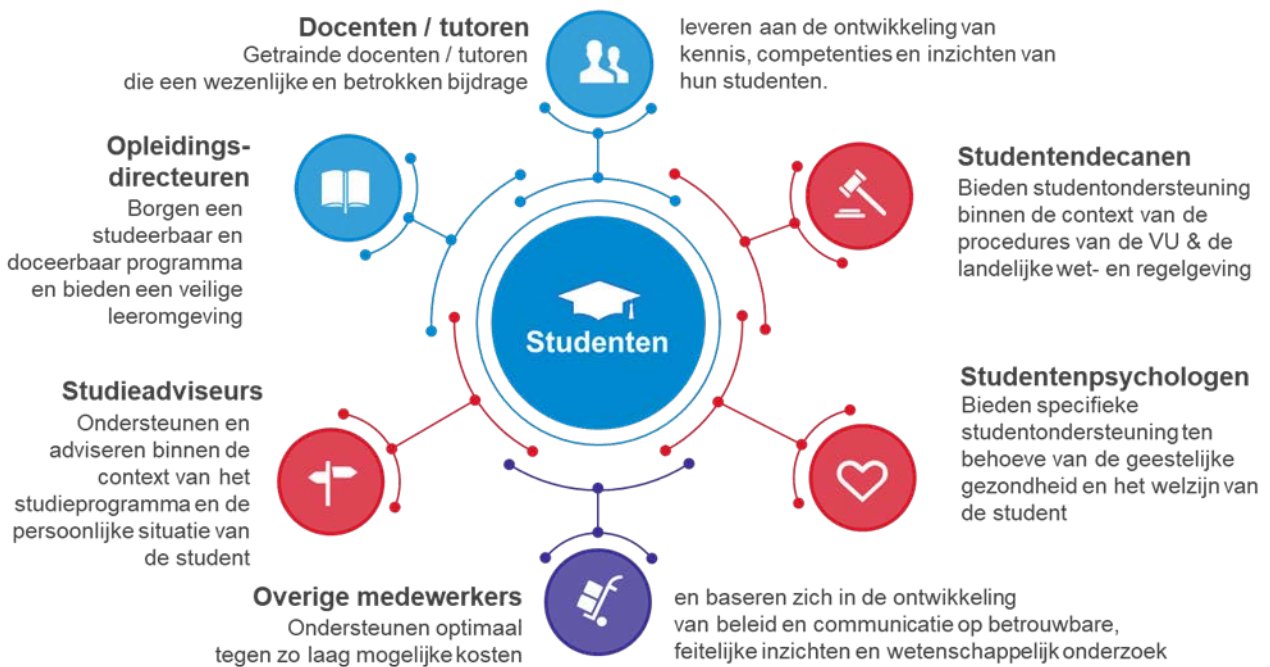
Studentbegeleiding krijgt vorm binnen de unieke constellatie van studenten, medestudenten, docenten, onderwijsprogramma's, studentondersteuning en de onderwijsorganisatie

Studentbegeleiding ondersteunt gedurende de studie de ontwikkeling van studenten naar verschillende niveaus van ontplooiing, waarbij ruimte is voor verschillende 'snelheden'.

De focus en specifieke invulling van studentbegeleiding is afhankelijk van en wordt afgestemd op zowel de aard van het onderwijsprogramma, als de achtergrond, voorkeuren, keuzes en resultaten van studenten in de verschillende fasen van hun studie.

1.3 INVALSHOEKEN VAN STUDENTBEGELEIDING

Rondom studenten, die in staat zijn verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen succes, wordt studentbegeleiding vormgegeven vanuit verschillende invalshoeken: de academie richt zich op ontplooiing van de student, de student-ondersteuning op randvoorwaarden voor het welzijn van de student, en de onderwijsorganisatie op effectiviteit, betrouwbaarheid en het bieden van een veilige omgeving.

2. BETROKKENEN EN TAAKVERDELING

2.1 FACULTAIRE STUDENTBEGELEIDING

De *studieadviseur* is primair verantwoordelijk voor de studentbegeleiding en de studieadvisering. De studieadviseur heeft als vertrekpunt het studieprogramma, ingebed binnen de opleiding en de faculteit, en adviseert de student over diens studieplan in relatie tot zijn/haar persoonlijke situatie.

De studieadviseur maakt aan het begin van het eerste bachelor jaar kennis met de studenten in een groepsbijeenkomst of individueel gesprek. De studenten krijgen uitleg over hoe het onderwijs en de onderwijsorganisatie in elkaar zit, wat de normen voor het BSA zijn, welke voorzieningen er zijn, waar ze terecht kunnen met vragen, etc. De studieadviseur voert gesprekken met studenten van de faculteit over studievaardigheden, studieplanning, aanpak van de studie bij bijzondere omstandigheden die de studie vertragen, stelt met studenten indien nodig een persoonlijk studieplan op en is vraagbaak voor studenten met vragen over keuzevakken en het invullen van hun studieprogramma, hun masterkeuze en over facultaire, universitaire en landelijke regelingen. Het beantwoorden van vragen gebeurt behalve in een face to face gesprek ook via de e-mail of telefoon. De studieadviseurs verwijzen studenten zo nodig gericht door naar de trainingen van de studentenpsychologen en naar de training over efficiënt studeren (in NL en EN) van CSB. De studieadviseurs kunnen ook verwijzen naar de studentendecaan, studentenpsycholoog, studentenombudsman of de vertrouwenspersoon studenten.

Tevens is de studieadviseur het aanspreekpunt voor studenten met een functiebeperking en voor het regelen van voorzieningen voor deze groep studenten. Wanneer een student, die buiten zijn schuld vertraging oploopt en mogelijk aanspraak kan doen op financiële ondersteuning via de Regeling Profileringsfonds, maakt de studieadviseur daarvan melding in het digitale studentendossier van de betreffende student. In dit verband heeft de student de verplichting zijn of haar omstandigheden bij de studieadviseur te melden om later een aanvraag te doen voor ondersteuning via de hierboven genoemde regeling.

De studieadviseur heeft binnen de faculteit in de meeste gevallen een adviesfunctie ten behoeve van de BSA- en de examencommissie. Daarnaast analyseert de studieadviseur klachten, ontwikkelingen en knelpunten op basis van de gevoerde gesprekken omtrent de inrichting van de opleiding. De studieadviseur doet daarvan regelmatig verslag en kan gevraagd en ongevraagd advies geven aan het faculteitsbestuur en onderwijsontwikkelaars.

Een *tutor* (soms *docent-mentor* genoemd) biedt studenten groepsgewijze en individuele begeleiding, soms met ondersteuning van student-mentoren, bij de ontwikkeling van academische vaardigheden, bij het maken van adequate studiekeuzes en bij de voorbereiding op de loopbaan. Het tutoraat draagt op die manier bij aan de academische, professionele en maatschappelijke ontplooiing van studenten waardoor studenten effectiever studeren en voorbereid zijn op hun toekomstige rol als professional en in de maatschappij. Het is daarmee een fundamenteel onderdeel van studentbegeleiding gedurende de hele studieloopbaan. De tutor is (in de meeste gevallen) een vakdocent met inhoudelijke kennis van de opleiding en van de academische vaardigheden die nodig zijn om de studie succesvol te doorlopen. De tutor heeft daarnaast kennis van de verschillende keuzemomenten en leerpaden binnen de studie en de relatie met het beroepenveld.

Met deze kennis kan de tutor:

- de student begeleiden van een schools naar een wetenschappelijk denken;
- de student (meer) zelfbewustzijn laten ontwikkelen en laten reflecteren op de studie en het eigen kunnen;
- inzicht bieden in hoe de student academische, beroeps- en generieke vaardigheden kan ontwikkelen;
- ondersteuning bieden bij het maken van keuzes die passen bij de interesses, kwaliteiten en talenten van een student;
- de student laten nadenken over zijn of haar toekomst na de studie, i.c. zijn rol in de maatschappij

De (*student*)mentor is een ouderejaarsstudent. De specifieke invulling van het mentoraat kan per faculteit verschillen. In de door de student als complex ervaren universiteit wordt met het mentoraat een kleinschalige en veilige omgeving geboden, waarin vertrouwde gezichten de student helpen om wegwijs te raken in een nieuwe sociale en studieomgeving. De studentmentor ondersteunt een groepje studenten bij het greep krijgen op de nieuwe, vaak onbekende situatie. Dat kan variëren van informatie geven over studiefaciliteiten, het aanleren van praktische academische en informatievaardigheden tot begeleiding bij de studieplanning en studieaanpak. Het studentmentoraat is erop gericht sociale binding tussen studenten onderling en met de universiteit te bevorderen. Een sterkere binding met de omgeving kan zo (vroegtijdig) studie uitval beperken.

2.2 CENTRALE STUDENTBEGELEIDING

De studentendecanen, studentenpsychologen en studieloopbaanadviseur, werkzaam binnen de afdeling Centrale Studentbegeleiding (CSB), bieden studenten advies en/of begeleiding. Studenten worden door de studieadviseur, tutor of mentor naar deze centrale studentbegeleiders verwezen, maar studenten kunnen zich ook rechtstreeks bij hen melden.

De *studentendecaan* adviseert en begeleidt studenten over zaken die niet over de inhoud van de studie gaan. De student kan in verband met vragen over onderstaande onderwerpen een afspraak maken voor een adviesgesprek:

- Financiën, bijvoorbeeld in verband met voorzieningen van DUO, een uitkering of verzekering;
- Financiële consequenties persoonlijke omstandigheden, studievertraging, stoppen met de studie voor 1 februari;
- Aanvraag financiële ondersteuning via de Regeling Profileringsfonds;
- Geldende rechten en plichten voor studenten (Studentenstatuut, Regeling Aanmelding en Inschrijving);
- Bezwaar in verband met de Wet Modern Migratiebeleid (MOMI);
- Procedures ten aanzien van bezwaar en beroep;
- Voordracht urgentiehuisvesting;
- Aanvraag status Topprestatie in het kader van de Faciliteitenregeling;
- Coördinatie van de begeleiding ten behoeve van studenten met ASS of AD(H)D;

- Aanvraag financiële ondersteuning via particuliere fondsen, bijvoorbeeld in verband met studeren in het buitenland);

Verder kunnen cursisten, die deelnemen aan het voorbereidend jaar bij het VASVU, begeleiding van een studentendecaan ontvangen.

Met de *studentenpsycholoog* kan de student een afspraak maken voor een intakegesprek. Een student kan tijdens de studie last krijgen van studiegerelateerde klachten, zoals motivatieproblemen, uitstelgedrag, faalangst, moeite met plannen. De studentenpsychologen bieden kortdurende begeleiding. Ook als de student andere psychologische problemen ervaart en zich afvraagt waar hij/zij het beste geholpen kan worden, kan bij de studentenpsycholoog terecht voor advies. De studentenpsycholoog verwijst studenten ook door naar externe hulpverleners. Verder bieden de studentenpsychologen trainingen/workshops aan studenten aan en begeleiden zij de studievernellingsgroepen.

2.3 VERDERE STUDENTBEGELEIDING

Naast de studentbegeleiding die vanuit CSB wordt geboden, zijn voor studenten van de VU ook de studentenombudsman en de vertrouwenspersonen voor studenten beschikbaar. Deze functionarissen hebben een onafhankelijke positie en zijn bij de vervulling van hun taak niet ondergeschikt aan enig orgaan.

Eenieder die aan de VU studeert, heeft het recht de *studentenombudsman* schriftelijk te verzoeken een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop een orgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem/haar heeft gedragen. De studentenombudsman behandelt de klacht strikt vertrouwelijk en streeft ernaar problemen, indien mogelijk, op een informele wijze op te lossen.

Studenten kunnen met de *vertrouwenspersonen voor studenten* een afspraak maken als zij te maken hebben met seksuele intimidatie en andere vormen van ongewenst gedrag (zoals stalking, geweld, agressie).

3. KWALITEITSEISEN

De kwaliteit van het onderwijs en de studentbegeleiding wordt bewaakt doordat opleidingen zich houden aan de kaders van de interne kwaliteitszorg (hieronder wordt verstaan: de kwaliteitseisen neergelegd in (alle hoofdstukken van) het Handboek Onderwijskwaliteit, en de standaarden uit het accreditatiekader van de NVAO). De mening van studenten over de facultaire en centrale studentbegeleiding wordt periodiek gepeild (jaarlijks d.m.v. de Nationale Studenten Enquête, NSE). De resultaten van de NSE worden besproken, onder meer in de facultaire studentenraad en opleidingscommissies.

De kwaliteitseisen die aan de studentbegeleiding worden gesteld zijn (zowel impliciet als expliciet) in de paragrafen 1 en 2 genoemd. Hieronder wordt bij een achttal kwaliteitseisen nog (extra) stilgestaan.

1. De taakverdeling tussen de verschillende studentbegeleiders moet voor studenten duidelijk zijn en wordt onder meer bekend gemaakt via studiegids en VUnet.

2. Binnen de VU worden kwaliteitseisen gesteld aan alle facetten van studentbegeleiding, denk aan de voorlichtingsactiviteiten, VU matching en VU Introductiedagen voor aankomende en startende studenten en alle begeleidingsactiviteiten van de facultaire en centrale studentbegeleiders voor de zittende studenten.
3. In de voorlichting aan zittende studenten wordt aandacht geschonken aan belangrijke veranderingen tijdens de studie (denk aan vervolg op de bacheloropleiding, keuzevakken, mogelijke masteropleidingen, mogelijkheden tot studeren in het buitenland, het schrijven van een scriptie en/of het doen van een (onderzoeksstage).
4. Voor studenten dient bij de start van de opleiding duidelijk te zijn dat de verwachting binnen de VU is dat studenten elk jaar alle studiepunten halen. Verder dat de VU ervoor zorgt dat studenten in elke fase van de opleiding kunnen weten hoe het onderwijs en de onderwijsorganisatie zijn geregeld en welke studentbegeleiding voor hen beschikbaar is en bij wie ze terecht kunnen met vragen.
5. Er is aandacht voor speciale groepen studenten, zoals studenten met een functiebeperking en studenten die naast hun studie een topprestatie leveren.
6. Juni 2017 is het digitaal studentdossier voor studenten opengesteld. Studenten kunnen dit persoonlijk dossier via de studiemonitor inzien. Zij kunnen hierin bijvoorbeeld de gespreksnotities van een studieadviseur of studentendecaan nalezen, de correspondentie met de examencommissie, de toegekende voorzieningen op het gebied van een eventuele functiebeperking of topprestatie, hun matchingsvragenlijst, hun correspondentie over uitwisseling naar het buitenland en hun studievoortgang bekijken.
7. Alle studentbegeleiders houden hun eigen professionaliteit op peil door middel van bij hun taken passende deskundigheid bevorderende activiteiten (bijv. trainingen, participatie in netwerken, intervisie en zelfstudie). Zij zijn allen lid van hun beroepsverenigingen en houden zich aan de gedragscodes. Voor de verdere professionalisering van de studieadviseurs is het trainingsprogramma Beroepskwalificatie Studieadviseurs (BKS) ontwikkeld.
8. Aan Engelstalige studenten, ingeschreven in Engelstalige opleidingen of tracks, wordt studentbegeleiding in het Engels geboden.